

Taalbeleid De Regenboog

Taal is het onder woorden brengen van gedachten, gevoelens, noden, ... Dit kan zowel mondeling als schriftelijk gebeuren, maar ook via lichaamstaal en tekens.

Taal hebben we nodig om te begrijpen wat er gezegd en/of bedoeld wordt. In de Regenboog vinden we taal erg belangrijk omdat het voor de kinderen een middel is om greep te krijgen op de wereld die hen omringt en waar ze in opgroeien.

Uit onderzoek is gebleken dat 15% van de kinderen zich onvoldoende kan ontwikkelen door een gebrek aan taalvaardigheid. Daarom vinden wij in De Regenboog goed taalonderwijs van groot belang.

Lezen en spreken

Op onze school hechten we veel belang aan lezen. Lezen is cruciaal voor de persoonlijke ontwikkeling van ieder kind.

In de kleuterschool wordt 'lezen' al spelend en al doende ontdekt en geoefend. De interesse voor letters/woorden en lezen wordt in de kleuterschool gevoed door het voorlezen (lezen met de oren). Dit gebeurt in grote homogene en in kleinere heterogene groepen. We maken bij het voorlezen gebruik van het begrijpend luisteren. Hier stelt de leerkracht gerichte vragen over het boek waaruit werd voorgelezen. Dit begrijpend luisteren is een voorbereiding op het begrijpend lezen in de lagere school. Leerlingen uit de 2e en 3e graad maken geregeld tijd om voor te lezen aan de kleuters.

Iedere dag wordt er in de kleuterklas tijd gemaakt om te vertellen. De kleuters krijgen de kans om vrij te vertellen, maar regelmatig worden ze uitgedaagd om over één specifiek onderwerp/voorwerp na te denken en te vertellen. Tijdens het vertellen wordt er aandacht besteed aan een juist woordgebruik, de zinsbouw en het woordbegrip. Ook spreekdurf, spreekhouding en expressie zijn hier belangrijk.

Kleuters die het moeilijk hebben om zich verbaal te uiten worden extra ondersteund door de klasleerkracht en/of de zorgleerkracht.

Tijdens 4 vaste themaweken wordt er gewerkt rond een geselecteerde woordenschatlijst die werd opgebouwd aan de hand van een prentenboek en een informatief boek. De woordenschatlijst geeft doelwoorden (en differentiatiedoelwoorden) weer die een uitdaging en een verrijking zijn voor ieder kind. Bij het opstellen van de woordenschatlijst werd rekening gehouden met de ontwikkelstappen van de kleuters en hun leefwereld. In de kleuterschool is een begrippenlijst voor handen. Aan deze begrippen wordt gedurende het hele schooljaar en bij iedere activiteit gewerkt. De begrippenlijst houdt ook rekening met de ontwikkelstappen van de kinderen.

De kleuters van de 2^e en 3^e kleuterklas brengen regelmatig een bezoek aan de bibliotheek. Op deze manier proberen we de interesse in boeken, letters, woorden en zinnen te verhogen.

In de lagere school wordt op regelmatige tijdstippen tijd gemaakt om te vertellen. Hier kan het gaan om een vrij vertelmoment of een spreekopdracht rond een bepaald onderwerp. Tijdens deze momenten wordt er aandacht besteed aan woordenschat en zinsbouw. Maar ook intonatie, vertelhouding en expressie zijn hier belangrijk.

Onze lagere school zet in op 'kwartierlezen'. Dankzij deze methodiek wordt er dagelijks 15' gelezen in een ongedwongen sfeer, gebruik makend van verschillende werkvormen zoals theaterlezen, moppen lezen, boekendans, ...

We willen zo de interesse in het lezen en de leesvaardigheid vergroten. Voor technisch lezen wordt er gedifferentieerd naar leesniveau. We proberen de kinderen steeds te motiveren om te lezen op het niveau van naaste ontwikkeling. Indien nodig kan de zorgleerkracht ingeschakeld worden om het lezen extra te oefenen met een kleiner groepje kinderen en/of individueel. Voor begrijpend lezen kunnen leerlingen met leesmoeilijkheden de tekst op voorhand doornemen en analyseren (werkpunt schooljaar 2018-2019)

2 keer per maand brengen de leerlingen een bezoek aan de bibliotheek. Om een goede keuze te leren maken, krijgen de leerlingen de 5 vingermethode aangeleerd. Blijft de keuze moeilijk, dan zal de leerkracht ondersteunen.

Schrijven

In de kleuterschool gaan we aan de slag met 'schrijfdans'. Met veel plezier en op hun eigen tempo kunnen de kleuters vanuit de natuurlijke bewegingen komen tot de basisbewegingen van schrijven. De basisbewegingen worden op het niveau van de kleuters gedurende 3 schooljaren (K1-K2-K3) geautomatiseerd en ingeprent. Bij schrijfdans wordt er vooral 2-handig gewerkt. In de 3^e kleuterklas wordt er ook aandacht besteed aan de voorkeurshand, de juiste pengreep en een goede schrijfhouding. Hier wordt ook gewerkt aan voorbereidende schrijf oefeningen voor het 1^e leerjaar. Bij deze oefeningen houden we steeds rekening met de ontwikkeling van het kind.

Doorheen de hele kleuterschool wordt er gewerkt met het zicht op het voldoen aan de schrijf- en leesvoorwaarden.

Wanneer er zich een leervoorsprong of leerachterstand voordoet bij de ontwikkeling van een kleuter en hierdoor sneller of niet voldaan kan worden aan de schrijf- en leesvoorwaarden zal in de eerste plaats de klasleerkracht, in samenspraak met ouders en zorgleerkracht, inspelen op de noden van het kind. Indien noodzakelijk kan de zorgleerkracht individueel of in kleine groep in de klas aan de slag gaan.

In de lagere school wordt er in de eerste graad nog verder gebouwd op schrijfdans. Alle kinderen krijgen zo de kans om verder te ontwikkelen in de basisvaardigheden van het schrijven. Leerlingen die de basisvaardigheden al onder de knie hebben kunnen op een speelse manier de technieken herhalen. Van in het eerste leerjaar tot in het vierde leerjaar wordt er veel aandacht besteed aan 'schoonschrift'. De leerlingen leren schrijven volgens het handschrift van D'Haese.

De 6 belangrijkste troeven van het Handschrift D'haese :

1. Het D'haese-schrift is **gemakkelijk**: de letters, hoofdletters, cijfers en verbindingen zijn eenvoudig, eenvormig en regelmatig.
2. Het is duidelijk en makkelijk **leesbaar**: alle letters en cijfers zijn goed van elkaar te onderscheiden en zorgen niet voor verwarring.
3. Het is **eenvoudig** in zijn verhoudingen waardoor het zowel in grote letters als kleine letters kan geschreven worden.
4. Het D'haese schrift is **zwerig**: ritmisch geschreven zijn de letters los en breed.
5. Het is **algemeen verspreid** in Vlaanderen en zit in de polsen van heel wat leerkrachten.
6. Het is goed **remedieerbaar**: de schrijfbeweging is vloeiend maar kan stapsgewijs geremedieerd worden wanneer het schrijven moeizaam verloopt

Tijdens het schrijven kijkt de leerkracht toe op een correcte pengreep en een goede schrijfhouding.

Wat is een goede schrijfhouding ?

- De rug tegen de leuning
- Het hoofd lichtjes gebogen
- De ellebogen juist op de tafel
- Ontspannen schouders (heel belangrijk!!)
- De knieën en heupen moeten 90° gebogen zijn
- De benen moeten volledig ondersteund worden door de stoel
- De voeten staan plat op de grond

In het 5^e en 6^e leerjaar krijgen de leerlingen de kans om een eigen handschrift te ontwikkelen naar het voorbeeld van het handschrift D'Haese. Een correcte pengreep en goede schrijfhouding blijven belangrijk.

Alle leerlingen worden regelmatig uitgedaagd om te werken aan een schrijfopdracht (vrij of naar een opgegeven onderwerp). Tijdens het schrijven krijgen de leerlingen feedback op spelling en zinsbouw. Maar ook de inhoud en het doelgericht schrijven krijgen de nodige aandacht. Er wordt voor gezorgd dat de schrijfopdrachten aansluiten bij de leefwereld van de kinderen.

Door aandacht te besteden aan de schrijfstrategieën : oriënteren, plannen, aandacht voor tekstkenmerken en reflecteren wordt er ook gewerkt aan 'leren leren' en zelfevaluatie : oriënteren, plannen, reflecteren.

Het juist schrijven van woorden (spellingonderwijs) wordt opgebouwd naar de leerlijn van de handleiding Tijd voor Taal accent. Aan de hand van woordpakketten leren de kinderen de spellingsregels kennen en toepassen. Er wordt veel aandacht geschonken aan het aanbrengen van de spellingsregel (instructie), nadien wordt er onder begeleiding geoefend. Tijdens een dictee komen zowel pakketwoorden als transferwoorden aan bod. Zorgleerlingen kunnen werken in een zorgschrift waarin enkel pakketwoorden worden aangeboden. Zij krijgen een aangepaste voorbereiding en/of een aangepast dictee. Er wordt verwacht dat de leerlingen zelfstandig de pakketwoorden thuis oefenen zodat er voldoende herhaling is.

In iedere klas gebeurt de aanbreng en de verwerking van de spellingsregels op dezelfde manier. De spellingsregels worden ter ondersteuning afgebeeld op wandplaten in de klas.

Taalbeschouwing/taalsystematiek

Hier gaat het om 'het stilstaan bij', 'nadenken over' en 'reflecteren op' taal. We gaan woorden en zinnen onderzoeken. Er wordt dagelijks aandacht geschonken aan het onderzoek naar hoe woorden opgebouwd zijn en naar de soorten woorden. De leerlingen ontdekken ook hoe ze zinnen kunnen onderzoeken, aanvullen, uitbreiden, verkorten, Dit gebeurt steeds onder begeleiding van de klasleerkracht en met oog voor de ontwikkeling van het kind. De aanbrenge en de verwerking van regels en afspraken gebeurt in elke klas op dezelfde manier. De regels worden ter ondersteuning afgebeeld op wandplaten. Als leidraad wordt de leerlijn van de handleiding Tijd voor Taal accent gebruikt.